

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
YOSHLAR SIYOSATI VA SPORT VAZIRLIGI**

**JISMONIY TARBIYA VA SPORT BO‘YICHA MUTAXASSISLARNI QAYTA
TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI FARG‘ONA FILIALI**

**“BOLALARDA MORFOFUNKTSIONAL
O‘ZGARISHLAR”**

moduli

4-MAVZU:

**Dermotoglifika va plantografiya usullari
(amaliy mashg‘ulot)**

O‘qituvchi: *Matxoshimov Nodirjon Soyibjonovich*

2-MAVZU: MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING VISSERAL VA ENDOKRIN TIZIMLARINING O‘ZIGA XOS HUSUSIYATLARI

REJA:

1.

- **Dermatoglifika**

2.

- **Plantografiya**

Dermatoglifika

Bu qoʻlning kaftida, barmoqlarida teri rel'yefini oʻrganishdir. Barmoqlarida naqshlarning variant xillarini aniqlash, kaftda va triradiuslarni aniqlash, naqshlarni tashkil etuvchi qirralarning sonini hisoblash.

DERMATOGLIFIKANI TEKSHIRISH USULI

Dermatoglifika maxsus fan bo‘lib, odamlarning barmoq, kaft va tovon terisidagi naqshlar tasvirlarining yuzaga chiqishida irsiyatining rolini o‘rgatadi.

Dermatoglifika (ikkita grekcha so‘zdan “*derma*” – teri, “*gliphe*” – rasm so‘zidan olingan) tushunchasini fanga X.Kammins va Ch.Midlolar 1926 yili kiritdilar.

Dermatoglifika usuli asosan 3 qismga bo‘linadi:

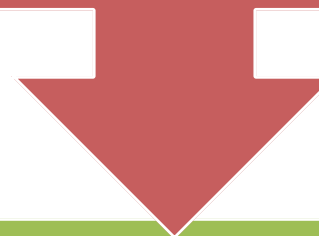

DAKTILOSKOPIYA

A

Yoylar eng kam tarqalgan variant bo'lib (6%), triradiuslar bo'lmaydi. Uning qirralari barmoq yostiqlikchasini ko'ndalangiga kesib o'tadi.

Yoysimon tasvirda triradius bo'lmaydi.

V

DAKTILOSKOPIYA

Sirtmoqlar eng ko'p tarqalgan variant (60%ga yaqin) hisoblanadi. Barmoqning bir tomonidan boshlanib, ikkinchi tomoniga yetmasdan yana boshlang'ich nuqtaga – orqaga qaytadi.

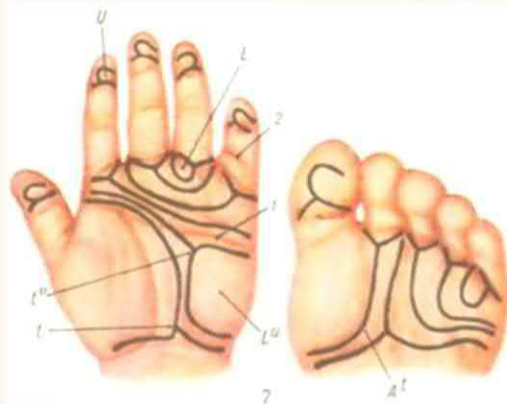
Sirtmoqlarda bitta delta bo'ladi. Sirtmoqlarda bitta o'ramada ikkita triradius bo'ladi.

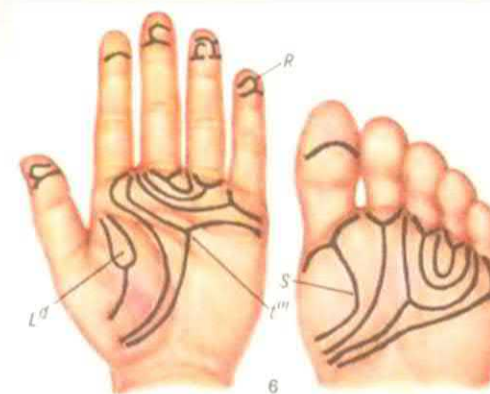
DAKTILOSKOPIYA

O‘ramalar sirtmoqsimon xiliga nisbatan kamroq uchraydi (34%).

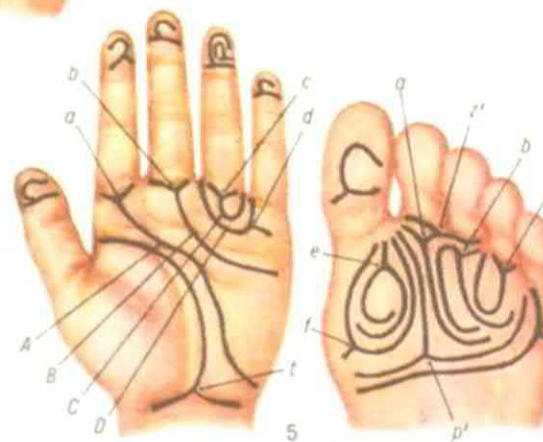

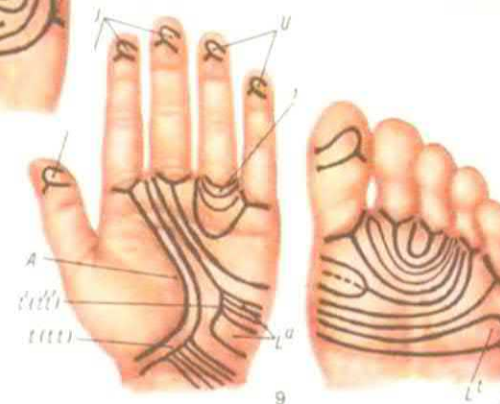
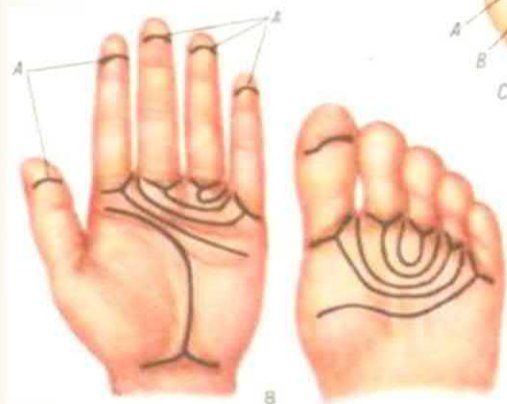
Синдром Дауна

Синдром Патау

Норма

Plantografiya

Oyoq-panja izini olishning plantografik metodi.

Bunda turli bo'yoqlar qo'llaniladi, keyin bu izlar V.N. SHtriter, I.M. CHijin, shuningdek S.F. Godunov, G.G. Plixanova, N.P. CHernina usulida qayta ishlanadi.

Plantografiya usulida oyoq-panja izini olganda uning reszorlik funktsiyasi aniqlanadi.

OYOQ KAFTI SHAKLI

Oyoq ostini tekshirishda oyoq kafti normal, yassilashgan va yassi bo‘lishi mumkin.

Odam oyog‘ining tovon-kaft yuzasi tayanch-harakatlanish tizimining muhim qismi hisoblanib, tuzilish xususiyatlariga ko‘ra tananing ressoori vazifasini bajarishga moslashgan.

OYOQ KAFTI SHAKLI

Yassi oyoqlikda tovon-kaft yuzasining gumbaz qismi kengayib, o'yiqlik (chuqur) qismining sathi kamayadi.

Ba'zida esa oyoq tovon-kaft yuzasining deyarli hamma sathini gumbaz qism egallaydi va tovon-kaft yuzasi tekis bo'lib qoladi.

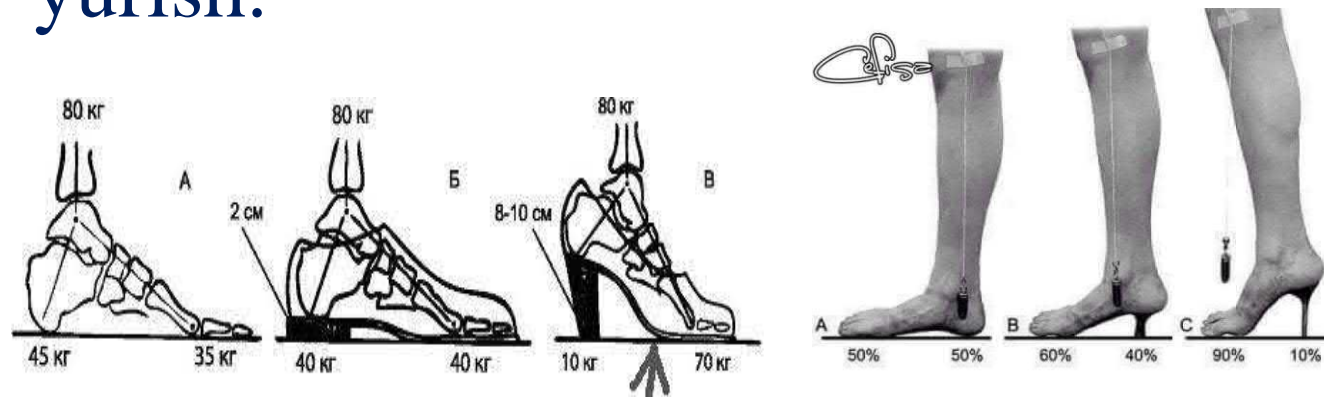
Natijada tovon-kaftning reszorlik vazifasi buziladi.

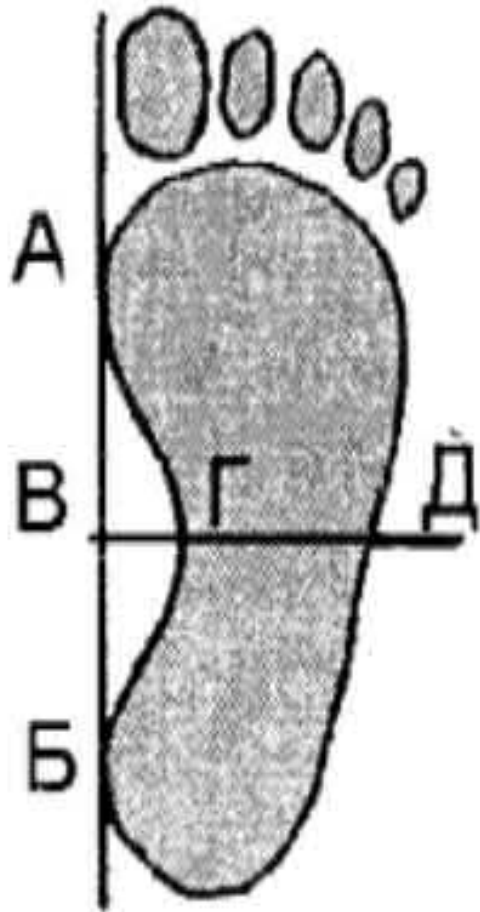
YASSI OYOQLILIKNING SABABLARI:

1. Tug'ma sabablar.

2. Hayotda orttirilgan: bolalik davrida raxit bilan kasallanish tufayli suyaklar rivojlanishidagi buzilishlar, uzoq vaqt poshnasiz poyafzal (shippak, keda, krossovka kabilar) da yurish.

V.A.SHTRITER USULI

Baholash: Oyoq kafti shaklini aniqlash indeksi quyidagi formula bo'yicha hisoblab topiladi:

$$I = \frac{\Gamma \text{Д} * 100}{\text{ВД}}$$

Natijalarni baholash:

0,0-36-ekskavirlangan kaft;

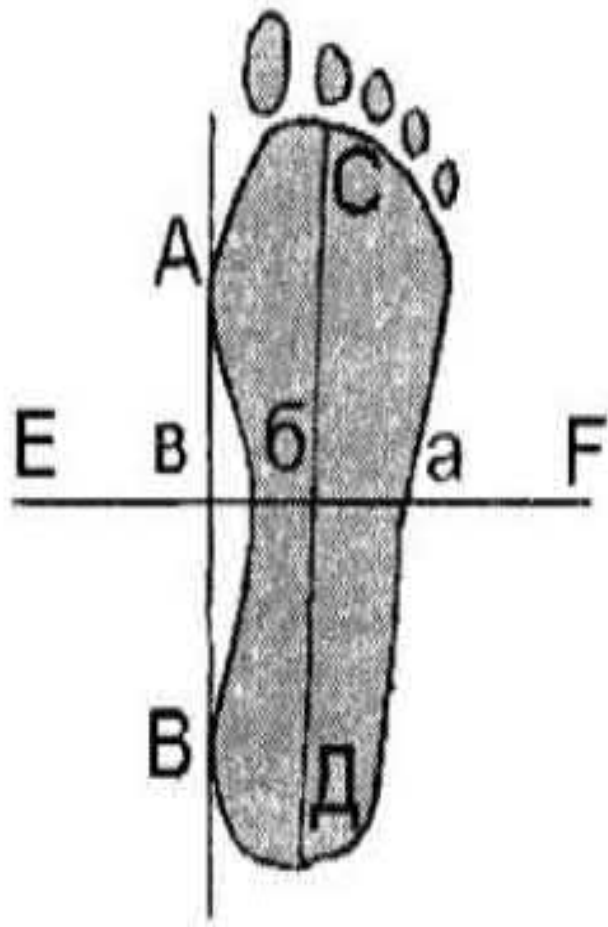
36,1-43-subekskavirlangan kaft;

43,1-50-normal kaft;

50,1-60-zichlashgan kaft;

60,1-70-yassioyoqlik.

I.M. Chijin usuli

$$CHI=(аб/бв)$$

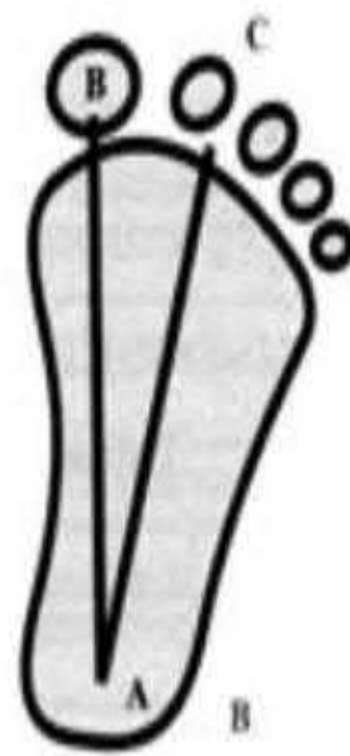
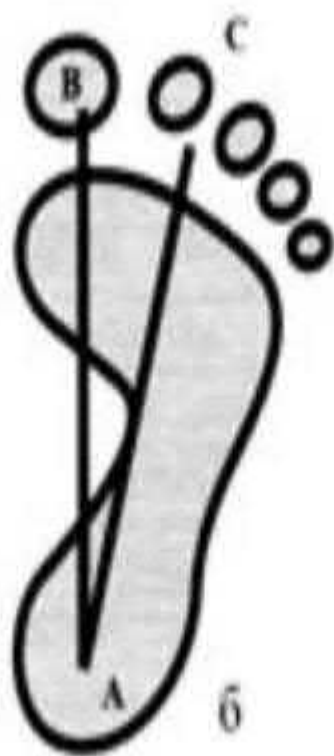
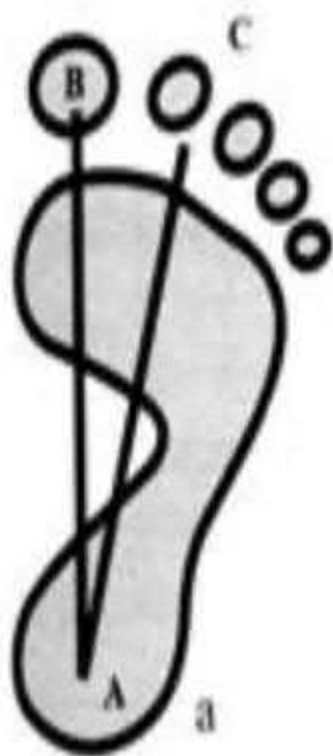
Ko'rsatgichlarni
baholash:
0,0-1-kaft
zichlashmagan;
1,1-2-kaft zichlashgan
(o'rtacha yassioyoqlik);
2,1 va undan yuqori –
yassioyoq.

V.A. Yaralov-Yaralans usuli

V.A. Yaralov-Yaralans usuli bo'yicha plantogrammani baholash:

a-oyoq kaftining normal shakli; б-1-darajali yassipyoqlik;

в- 2-3-darajali yassioyoqlik.

**E'TIBORINGIZ
UCHUN
TASHAKKUR!!!**